

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)
गीतासोपानम्/दीक्षा/भाषाप्रवेशः - प्रथमभागः

नाम - _____

अङ्काः 75

(Full Name in English) _____ कालावधिः - होरात्रयम्

Regn. No. - _____ दूरवाणीसंख्या _____

वास-प्रदेशः (Res. Area) _____

आषाढः - विलम्बिसंवत्सरः

जूलै -2019

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) अधो दत्तानाम् अन्यरूपद्वयं लिखत ।

10

१)	माता	_____	_____
२)	भवनात्	_____	_____
३)	_____	मूर्तिभ्याम् (3)	_____
४)	गुरुम्	_____	_____
५)	पितुः (6)	_____	_____
६)	_____	_____	विद्याभिः
७)	_____	हे नद्यौ	_____
८)	चम्वा	_____	_____
९)	अङ्कन्याम्	_____	_____
१०)	_____	_____	गङ्गासु

आ) उचितं पदं चित्वा उत्तरं लिखत ।

5

१. अर्जुनः ___ इन्द्रप्रस्थं गच्छति । (हस्तिनापुरात् / हस्तिनापुरम्)
२. शबरी ___ फलानि ददाति । (रामाय / रामम्)
३. ___ महतीं चमूं पश्य । (पाण्डुपुत्राणाम् / पाण्डुपुत्रेभ्यः)
४. छात्रः ___ भक्तिं प्रकटयति । (गुरौ / गुरोः)
५. ___ विना जीवितुं न शक्यते । (जलेन / जलस्य)

इ) एतानि पदानि अधोदत्त-क्रमानुसारं पृथक् कृत्वा लिखत ।

7

त्रायसे, कथयत, कम्पिष्येते, ईक्षस्व, करवावहै, अक्रीणात्, कुर्वन्तु

परस्मैपदि / आत्मनेपदि	लट्/ लङ्/ लृट्/ लोट्	पुरुषः	वचनम्
-----------------------	----------------------	--------	-------

ई) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

8

१. छात्रः विद्यालयं गच्छति । द्विचक्रिकां चालयति । (तुमुन्)
२. अर्जुनः युधि भीष्मम् अपश्यत् । (स्म प्रयोगः)
३. श्रोता शास्त्रं शृणोति । (बहुवचने)
४. योगी आसने उपविशति । योगं आचरति । (ल्यप्)
५. सञ्जयः धृतराष्ट्रं वृत्तान्तं कथयति । (लङ्-भूतकाले)
६. संस्कृतानुरागी सङ्कल्पं करोति । सन्देशं वितरति । (क्त्वा)
७. सस्यानि अवर्धन्त । (लट्-वर्तमानकालः)
८. सीता रामं अवदत् । (क्त्वतु-भूतकालः)

उ) अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यद्वयं योजयत ।

5

(यदा-तदा, यत्र-तत्र, अतः, यद्यपि-तथापि, यथा-तथा, यतः)

- १) विदूषकः आगच्छति । जनाः हसन्ति ।
- २) युधिष्ठिरः द्यूते पराजितः । सः वनं गतवान् ।

३) गयिकायाः शिरोवेदना अस्ति । अद्य सा गीतं न गायति ।

४) गुरुः वदति । छात्राः आज्ञां पालयन्ति ।

५) युधिष्ठिरः युद्धे अनृतम् उक्तवान् । तत् न अधर्मः ।

ऊ) उचितं पदं चित्वा वाक्यं पूरयत ।

6

१) बालिकाः क्रीडाङ्गणे _____ (क्रीडन्ते / क्रीडन्ति / क्रीडन्ती) ।

२) त्वम् उच्चैः _____ (पठतु / पठत / पठ) ।

३) छात्राः श्वः परीक्षां _____ (लेखिष्यन्ति / लिखिष्यन्ति / अलिखन्) ।

४) अहं गणपतिं _____ (वन्दामि / वन्दे / वन्दति) ।

५) मामकाः पाण्डवाः च किं _____ (अकुर्वम् / अकरोः / अकुर्वत) ।

६) यूयं सुवृष्टिं _____ (कामयन्ताम् / कामयध्वम् / कामयामहै) ।

ऋ) धातु-रूपाणि लिखत । (द्वयोः एव)

6

१. वद् (लङ्-भूतकालः)

२. दा (लट्-वर्तमानकालः)

३. दृश् (लृट्-भविष्यत्कालः)

४. नी (नय) (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) सङ्ख्यावाचकं पदम् अक्षरैः लिखत ।

4

(१) 22 (२) 96 (३) 33 (४) 45

लृ) वाक्यं शुद्धं कुरुत ।

6

१) पुत्री भ्राता सह आपणं गच्छति ।

२) माता पात्रं क्षालनं करोति ।

३) गुरवे तस्यै नमः ।

४) छात्राः पाठं अपठत् ।

५) यूयं गृहपाठं लिखित्वा आनयन्तु ।

६) अहं श्वः गुरुं वन्दितवान् ।

ए) किमपि एकं सुभाषितं लिखत ।

2

विद्या ददाति / आचार्यात् पादमादत्ते / छायामन्यस्य कुर्वन्ति

ऐ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत ।

5

१) अपि २) सह ३) यत् ४) चेत् ५) खलु

ओ) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

6

द्रोणः पाण्डवानां कौरवाणां च आचार्यः आसीत् । सः तान् धनुर्विद्यां बोधितवान् । एकस्मिन् दिने कश्चन बालकः द्रोणं प्रति आगतवान् । सः द्रोणं प्रार्थितवान् "मम नाम एकलव्यः । कृपया भवान् मां धनुर्विद्यां शिक्षयतु" इति । द्रोणः उक्तवान् - "अहं पाण्डवानां कौरवाणां च आचार्यः अस्मि । तस्मात् कारणात् भवन्तं शिक्षयितुं न शक्नोमि" इति । दृढसङ्कल्पः एकलव्यः द्रोणस्य प्रतिमां कृत्वा, तस्याः पुरतः धनुर्विद्यां पठितुम् उद्युक्तः अभवत् । शनैः शनैः सः श्रेष्ठः धनुर्धरः अभवत् । एकदा एकलव्यः वने धनुरभ्यासं करोति स्म । तदा पाण्डवानां कुक्कुरः तत्र आगतः । कुक्कुरः एकलव्यं दृष्ट्वा अभषत् । एकलव्यः कुक्कुरस्य मुखे बाणं विसृष्टवान् । तदा पाण्डवाः कुक्कुरं दृष्ट्वा ज्ञातवन्तः - "वने अन्यः श्रेष्ठः धनुर्धरः अस्ति" इति ।

१. द्रोणः कः?
२. द्रोणः कौरवान् पाण्डवान् च किम् अबोधयत् ?
३. "अहं भवन्तं शिक्षयितुं न शक्नोमि" इति द्रोणः एकलव्यं किमर्थम् उक्तवान् ?
४. एकलव्यः कथं धनुर्विद्याभ्यासं कृतवान् ?
५. पाण्डवाः एकलव्यस्य विषयं कथं ज्ञातवन्तः ?

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. मम जीवनस्य लक्ष्यम् ।
२. श्रीमद्भगवद्गीता ।

॥ शुभम् ॥